

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Державний заклад «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»

Навчально-науковий інститут культури і мистецтв
Полтавський національний педагогічний університет імені
В.Г. Короленка

Національна музична академія України імені Петра Чайковського
Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди
Київська муніципальна академія музики ім. Р.М. Глієра
Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського
Харківська державна академія культури Харківська гуманітарно-педагогічна академія
Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛКУЛЬТУРНОСТІ:

---

*Збірник доповідей, тез і повідомлень Всеукраїнської науково-практичної конференції
(13 квітня 2023 р.)*

Полтава 2023

ЗМІСТ

I. МИСТЕЦЬКА ОСВІТА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ: МОДЕРНІЗАЦІЯ, ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ, ПОЛІАСПЕКТНІСТЬ

Олександр ЛУК'ЯНЕНКО АМБІВАЛЕНТНІСТЬ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОГО ПРОСТОРУ.....	7
Ольга МАТВЄЄВА МУЛЬТИКУЛЬТУРНІ ОРІЄНТИРИ СУЧАСНОЇ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ.....	13
Петро КРАВЧЕНКО СУЧАСНА СОЦІОКУЛЬТУРНА ГЛОБАЛІЗАЦІЯ: СУПЕРЕЧНОСТІ ПРОЦЕСУ.....	16
Тетяна ШЕЛУПАХІНА МЕДІА ТА МЕДІАЛЬНЕ ЯК ПРЕДМЕТ ЕСТЕТИЧНОГО АНАЛІЗУ.....	21
Зоя ЦИБУЛЬНИК АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОНЦЕРТМЕЙСТЕРА НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ.....	24
Олена ПОНОМАРЕНКО ПЕРЕДУМОВИ ВІДРОДЖЕННЯ ТВОРЧОЇ СПАДЩИНИ СЕРГІЯ БОРТКЕВИЧА В ПОЛІКУЛЬТУРНИХ РЕАЛІЯХ СУЧАСНОГО МИСТЕЦТВА.....	28

II. ПРОБЛЕМА ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ПОЛІКУЛЬТУРНОСТІ В СУЧАСНОМУ МИСТЕЦТВОЗНАВСТВІ.

Галина ПОЛЯНСЬКА ГЛОБАЛІЗАЦІЙНІ ЯВИЩА В МУЗИЧНОМУ МИСТЕЦТВІ.....	34
Валентина АНДРЕЄВА РОЛЬ ВАСИЛИНИ СТАРОСТИНЕЦЬКОЇ В СТАНОВЛЕННІ ПОЛТАВСЬКОГО ОПЕРНОГО ТЕАТРУ.....	39
В'ячеслав БОРИСОВ, Світлана БОРИСОВА STREET ART: ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ.....	45
Антон ОРИЩЕНКО СТАНОВЛЕННЯ ВІТЧИЗНЯНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ: КЛАСИ ДУХОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ МУЗИЧНИХ УЧИЛИЩ ТА КОНСЕРВАТОРІЙ.....	49
Дмитро ЛУЦЕНКО КОМПОЗИТОРСЬКА ТВОРЧІСТЬ ЕЖЕНА ІЗАї ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ УКРАЇНИ.....	52

III. МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Олена КИРИЧЕНКО ПАТРІОТИЗМ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА МОРАЛЬНОГО ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ.....	57
---	----

Людмила СБІТНЄВА

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ..... 61

Світлана БОРИСОВА, Олександр ПЛОХОТНЮК

КОНЦЕРТНА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ШКОЛЯРІВ..... 66

Олена СБІТНЄВА

ЕСТЕТИЧНА КУЛЬТУРА ЯК НЕВІД'ЄМНИЙ СКЛАДНИК ДУХОВНОЇ КУЛЬТУРИ ОСОБИСТОСТІ..... 68

Микола БОЛЮХ, Наталія ДІГТЯР

ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНЬОГО ДОСВІДУ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ПЛЕНЕРНОГО ПЕЙЗАЖУ-ЕТЮДУ..... 74

Марина ЛЕБЕДИНСЬКА

МУЗИЧНО-ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ МЕТОД ФОРМУВАННЯ МИСТЕЦЬКИХ УПОДОБАНЬ ДОШКІЛЬНИКІВ..... 79

Володимир ОПЕНЬКО

РОБОТА З ПОЧИНАЮЧИМИ ВОКАЛІСТАМИ ЗА МЕТОДИЧНИМИ ВКАЗІВКАМИ В.І. ОПЕНЬКА..... 82

Марія КАРНАУХ

МИСТЕЦЬКА ОСВІТА ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ У ФОРМУВАННІ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ..... 86

Тетяна ОСТРЕЦОВА

ЕВОЛЮЦІЯ КАНАЛІВ РОЗПОВСЮДЖЕННЯ МУЗИКИ У ХХІ СТОЛІТТІ..... 88

Антон РОКИТА, Тетяна ШЕЛУПАХІНА

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО ІГРОВОГО КІНО ДОБИ 60-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ.... 91

Інна ГУРЖІЙ

МИСТЕЦТВО ЯК ОСНОВНИЙ ЧИННИК ВПЛИВУ НА ДУХОВНИЙ ТА ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ ЛЮДИНИ..... 94

Богдан КОРОВАЙНИЙ

ПЕДАГОГІКО-ХОРЕОГРАФІЧНІ ІДЕЇ В СПАДЩИНІ ОЛЕГА ГОЛДРИЧА..... 96

Леонід ЯРЕМЕНКО

МІСЦЕ ОПЕРНО-СЦЕНІЧНОЇ ТА ОРКЕСТРОВО-ВИКОНАВСЬКОЇ ПРАКТИКИ В ПЕДАГОГІЧНІЙ СПАДЩИНІ АНТОНІО САЛЬЄРІ..... 99

Юлія ДАНИЛЬЧЕНКО

ТВОРЧА ДІЯЛЬНІСТЬ МАТТІАСА ЦІГЛЕРА – УНІВЕРСАЛЬНОГО ФЛЕЙТИСТА ХХІ СТ..... 102

Наталія БАРИШНІКОВА

СПЕЦИФІКА ВИКОНАННЯ ЖІНОЧИХ ПАРТІЙ В ОПЕРАХ Д. БОРТНЯНСЬКОГО (НА ПРИКЛАДІ АРЕТЕЇ «АЛКІД», ЕЛЬВІРИ «СОКІЛ», ЛЕОНОРИ «СИН-СУПЕРНИК».)..... 108

Інна ГУРЖІЙ	
ВПЛИВ ВИКЛАДАЧА НА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОЇ ОСОБИСТОСТІ СТУДЕНТА НА ПРИКЛАДІ ВОКАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ШКОЛИ МАРІЇ ЕДУАРДІВНИ ДОНЕЦЬ-ТЕССЕЙР.....	118
Ігор САВЕНКО	
ОСВІТНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ФАХОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ.....	121
Наталія МІКЕЛАДЗЕ	
КОЛІР ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДСИЛЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО ВПЛИВУ ІЛЮСТРАЦІЇ НА ГЛЯДАЧА.....	125
Тетяна ВІЛЬХОВЧЕНКО	
ІМПРОВІЗАЦІЯ ЯК ТВОРЧА СКЛАДОВА НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ МАЙБУТНІХ ХОРЕОГРАФІВ.....	133
Наталія ДЯЧЕНКО	
СТИЛІЗАЦІЯ НАТЮРМОРТУ ЗАСОБАМИ ЖИВОПИСУ В ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ.....	139

IV. ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ В СУЧАСНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ

Костянтин ТРЕГУБОВ	
ЗД ДРУК У СУЧАСНІЙ КЕРАМІЦІ.....	143
Олексій СОБОЛЕВСЬКИЙ	
ПОШТОВА МАРКА ЯК ОДИН ІЗ СИМВОЛІВ ДЕРЖАВНОСТІ УКРАЇНИ.....	149
Оксана ГЕТЬМАН	
ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ОСВІТІ ДИЗАЙНЕРІВ.....	153
Олена ДРОЗДОВА	
ХАРАКТЕРНІ ОЗНАКИ ТВОРЧОСТІ ДЖОНА ДОУЛЕНДА В РАКУРСІ ЖАНРУ ФАНТАЗІЇ VI СТ.....	158
Анастасія МОРОЗ	
АЙДЕНТИКА БРЕНДОВИХ МАГАЗИНІВ ОДЯГУ.....	162
Анатолій МІШИН	
ЯК СТВОРИТИ ХУДОЖНІЙ ОБРАЗ У СУЧАСНОМУ АУДІОВІЗУАЛЬНОМУ ВИРОБНИЦТВІ.....	165
Катерина ТОЛСТІКОВА	
ІЛЮСТРУВАННЯ ГРАЛЬНИХ КАРТ.....	167
Євгенія СЕМЕНОВА, Світлана БОРИСОВА	
ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ГРАФІЧНОМУ ДИЗАЙНІ З УРАХУВАННЯМ НЕЙРОТЕТИКИ.....	169
Ірина ДЕМ'ЯН, Світлана ШУЛЕР, Ольга КОСТЮК	
КРЕАТИВНЕ НАВЧАННЯ ЯК МЕТОД САМОРЕАЛІЗАЦІЇ ЗДОБУВАЧА В СУЧАСНІЙ МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ.....	171

Наталія МАКОДЗЮБА, Ольга КОСТЮК	
ДОСЛІДЖЕННЯ ТА РОЗРОБКА ФІРМОВОГО СТИЛЮ ДЛЯ САЛОНУ КРАСИ.....	174
Володимир КАРДАШОВ, Микола КАРДАШОВ	
ІСТОРІЯ ВИНИКНЕННЯ СОЦІАЛЬНИХ ПЛАКАТІВ ЯК ЗАСОБУ ВПЛИВУ НА ЕСТЕТИЧНУ СВІДОМІСТЬ ТА ІСТОРИЧНУ ПАМ'ЯТЬ.....	177
Ростислав ПІДПАЛИЙ	
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «АУДІОВІЗУАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО ТА ВИРОБНИЦТВО» НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ АВМВ.....	185
Ірина ЦЕБРІЙ	
ВИКОРИСТАННЯ ЗАРУБІЖНИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ВИВЧЕННІ І ТЕМ З ІСТОРІЇ СВІТОВОЇ ХУДОЖНЬОЇ КУЛЬТУРИ	188
Вероніка ЗАВЕРТАЙЛОВА, Тетяна ШЕЛУПАХІНА	
ОБРАЗ ТЕЛЕВІЗІЙНОГО ВЕДУЧОГО ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОСТІ ТЕЛЕВІЗІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ.....	191
Артем ОПОШНЯН	193
ЗМІСТ ТА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ГРИ НА САКСОФОНІ В КЛАСІ ВІТАЛІЯ АНДРІЙОВИЧА ПОПИКА.....	
Альона ТЕРЕЩЕНКО	195
ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД У МИСТЕЦЬКІЙ ОСВІТІ ЯК ЧИННИК ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ БАКАЛАВРІВ ТВОРЧИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ В УНІВЕРСИТЕТІ	
Борис ШИБАЛОВ	197
РОЗВАЖАЛЬНІ ПРОГРАМИ НА СУЧАСНОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ США	
НАШІ АВТОРИ	201

III. МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ

Олена КИРИЧЕНКО
(м. Полтава)

ПАТРІОТИЗМ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА МОРАЛЬНОГО ТА ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ МАЙБУТНЬОГО МИТЦЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка проблеми. За роки незалежності України навколишній світ змінився. Україна теж змінилася. Вона долає негативну спадщину минулого на шляху відстоювання державного суверенітету, та модернізується на інноваційній основі, аби набути прискорення, характерного для глобального світового поступу. Рушієм цього процесу є компетентні, кваліфіковані і конкурентоспроможні фахівці. Величезну роль у розвитку людського потенціалу відіграє освіта, яка відповідає вищим стандартам якості.

У 2014 році розпочався процес модернізації національної освіти. Підписання угоди про асоціацію з Євросоюзом, створення Європейського простору вищої освіти дало можливість прийняти інноваційні Закони України «Про вищу освіту» та «Про наукову і науково-технічну діяльність». Суспільство по новому подивилось на якісний рівень і суспільну роль освіти.

Російська агресія, призвела до соціально-економічної кризи, до масового переміщення людей, навчальних закладів та наукових установ, але це не зупинило появу нових можливостей, пов'язаних з істотною активізацією міжнародної співпраці в освіті та науці, зростанням їх відкритості світовим нововведенням, прийняттям європейського вектору розвитку.

Інноваційні реформи, знаходять своє відображення і в галузі музичної освіти, яка, базуючись на традиціях світової та вітчизняної культури та сучасних наукових досягненнях, є джерелом трансляції загальнолюдських духовних цінностей. Вона покликана формувати світогляд і музичну культуру дітей та молоді, розвивати своєю специфічною мистецькою сутністю їх «емоційний інтелект», долучати до світу краси.

Сьогодні ми відмічаємо багато змін у змісті музичної освіти, її формах, методах, засобах. Вони спрямовані на посилення конкурентоздатності майбутніх фахівців-музикантів на ринку праці. Але крім професійної компетентності, самостійності й відповідальності, майбутній фахівець повинен мати чітку громадянську позицію, відповідальне відношення до збереження і примноження культурної спадщини, високий рівень педагогічної культури, щоб забезпечити державність України. Важливою складовою морального та громадянського виховання є патріотизм. До формування патріотичних цінностей повинні бути залучені всі музичні предмети, бо музичне виховання посідає особливе місце.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми патріотичного виховання стали предметом низки досліджень й наукових праць (А.О. Афанасьєв, В.І.

Герасимчук, В.М. Дзюба, В.О. Коваль, П.В. Онищук, Р.Р. Петронговський, М.І. Томчук, В.В. Шевченко). Теоретичні й методологічні основи формування патріотичних цінностей були значно розвинені у наукових працях сучасних учених України – І.Д. Беха, А.М. Бойко, М.Й. Боришевського, С.У. Гончаренка, Ю.І. Римаренка, Г.Г. Філіпчука та ін. Про формування музичної культури вчителя, в якій важливе місце займає громадянська позиція, йдеться в працях М.М.Букача, В.Г.Бутенка, О.М.Олексюк, Г.М.Падалки, А.М.Растрігіної, О.Я.Ростовського, О.П.Рудницької. Педагогічна культура є частиною загальної культури, в ній відображені духовні й матеріальні цінності, які допомагають обслуговувати історичний процес зміни поколінь.

Мета статті – виокремити і проаналізувати деякі напрями патріотичного виховання, показати вплив музичного мистецтва на формування патріотизму особистості.

Виклад основного матеріалу. Культура педагога існувала завжди та пройшла певні етапи свого розвитку разом з розвитком культури суспільства. Залежно від впливу різних чинників: політики у сфері освіти, моральних відносин у суспільстві, певного типу виховання, потрібного державі, та релігії, педагогічна культура мала різне соціальне та професійне забарвлення. Після розпаду радянського союзу виявилось, що радянською історіографією було докладено всіх можливих зусиль, аби спотворити історію. Не мають аналогів у світовій історії стосунки, коли одна нація і держава привласнила собі величезну частину історії та культури іншої нації й держави, як стосунки між Україною і Московією. Це унікальний випадок, тому він і не піддається легкому осмисленню, особливо з боку інших народів, віддалених від московсько-української проблематики. Українці й московити, попри переплетеність їхніх історичних доль, є насправді дуже різними народами за своїм етногенезом. Сьогодні, в період нового становлення держави, відродження і розвитку української нації та її культури – музична освіта повинна зайняти належне місце у вихованні молоді. Завдання вчителя – виховати свідомого громадянина, якому властиві індивідуальні риси характеру, світогляд, спосіб мислення, поведінка, вчинки та почуття, націлені на розвиток демократичного громадянського суспільства в Україні. Одним з головних шляхів розв'язання проблем громадянського виховання молоді є залучення їх до шедеврів національної культури – українського музичного мистецтва.

Українськими вченими Н. Бібік, Л. Ващенко, З. Жигаль, А. Ковбасюк, О. Локшина, Т. Медвідь, О. Овчарук, О. Пометун, О. Сможаник, Г. Стець зроблена низка теоретичних здобутків, на яких базується патріотичне виховання в позашкільній освіті. Важливі питання формування громадянсько-патріотичної культури підростаючого покоління висвітлено у працях О. Безкоровайної, М. Сметанського, Г. Тарасенко, Г. Шевченко, І. Шоробури та ін. Серед сучасних дослідників проблеми патріотичного виховання та громадянських якостей особистості торкались – І. Бех, П. Вербицька, П. Ігнатенко, А. Погрібний, В. Поплужний, Ю. Руденко, К. Чорна, О. Шестопалюк та ін.

Але перед тим як звертатися до молоді, важливо щоб викладач сам був патріотом, глибоко переконаним у життєвій силі народної творчості, любив народну музику, розумів ту специфічність, що вирізняє народну творчість поміж творів професійних композиторів, усвідомлював і шанував ті духовні зусилля попередніх поколінь, які зумовили рівень сьогоднішньої культури. Але найбільша проблема в тому, що більшість викладачів на сьогодні є вихованцями саме радянської школи, де громадянське виховання мало іншу основу. Російські державні інституції та окремі митці протягом тривалого часу активно пропагували російську культуру, зокрема музичну культуру, та докладали зусиль до ігнорування і навіть придушення вільного культурного розвитку українців. Ментальна й культурна прірва між державами є занадто великою, щоб порозумітися. Саме українська ідентичність є однією з цінностей, за які йде війна. Чому ми бачимо конфлікт у колективі НМАУ? Чому частина колективу готова доказувати, що Петро Чайковський є українцем, перекреслюючи думку самого композитора про себе? Тому, що значна половина педагогів навчалась у Москві, виховувалась на творах російських композиторів, по методиках російських музикантів, на основі реалістичних традицій російської виконавської культури. Тому першочергова задача і тих, хто навчає, вивчення, збереження і продовження національних культурно-історичних традицій, шанобливе ставлення до української мови й культури, формування знань у нового покоління про музичне надбання українського народу, естетичне виховання та формування загальнолюдських цінностей, почуття відповідальності за долю України.

З різних мов слово «патріот» перекладається майже однаково: батьківщина, або земляк. В українській мові воно трактується як любов до батьківщини, свого народу, готовність заради них йти на подвиг. Патріотизм проявляється в ставленні до держави, до суспільства, до культури свого народу, до своєї професії і до своєї особистості.

Особливе місце у патріотичному вихованні молоді посідає музика, музичне виховання. В. Сухомлинський писав: «...музика – це мова почуттів. Музика й співи в школах – не тільки навчальний предмет, а й могутній засіб виховання, який має надати емоційного й естетичного забарвлення всьому духовному життю людини» [5, с. 553-554] Музичний твір має морально-духовний зміст, який є основною силою впливу на особистість. Зміст музики – її душа, яка ніби розмовляє з душею виконавця, викликає непереборне бажання наслідувати улюблених героїв, вчить людей розуміти один одного, виховує гуманність. Музика містить у собі досвід і суспільного, і індивідуального пізнання, тим самим зберігає досвід поколінь. Музика впливає на особистість і її поведінку, формує її внутрішній світ. Ці властивості музики використовують вчителі - музиканти в процесі формування особистості своїх учнів.

Домінантною у творчості будь-якого музиканта є проблема репертуару, оскільки репертуар є тим інструментом, за допомогою якого відбувається комунікація між виконавцем і слухачем. І від того, на скільки оригінальною, якісною, зрозумілою та фаховою буде ця музика залежить розвиток музиканта, його професійний рівень. Вчителі-музиканти можуть реалізувати це завдання за допомогою пропагування

творів українських композиторів. У початковій школі діти з задоволенням виконують на інструментах народні пісні та танці. Старші учні знайомляться з творами професійних українських композиторів

Зараз є неетичним виконання творів російських композиторів, зрозуміло з яких причин, то настав час для вивчення власної, української музичної літератури. Тільки проглянувши біографії багатьох композиторів, можна скласти уявлення про реальну історію минулих років, а вивчення творів українських композиторів дозволить відчувати етнонаціональні риси українського фольклору, розширити репертуар. У процесі українського національного відродження, яке супроводжується пошуками й у музичній галузі, ми відкриваємо багато цікавих постатей в культурній спадщині України. Серед них імена таких славетних композиторів як: Нестор Нижанківський, Борис Кудрик, Павло Маценко, Болеслав Яворський, Микола Коляда, Федір Якименко та багато інших. Специфіку розвитку практично усіх видів національного мистецтва, яке саме на початку ХХ століття отримує виразні риси професійної сформованості, визначає романтична естетика. Естетичні засади романтизму, поєднавшись зі специфікою національної ментальності, створили своєрідний мистецький феномен, який полягає в особливому ліризмі українського авангарду початку ХХ століття. Широко в репертуар включаються твори Б. Лятошинського, В. Косенка, Л. Ревуцького, К. Стеценка, Я. Степового, С. Людкевича, В. Барвінського, Д. Клебанова, М. Скорульського, М. Колесси, А. Кос-анатольського, Ю. Мейтуса. Доречі, у радянські часи учнівські або студентські виконавські програми доповнювали лише одним твором українського композитора, але це нас чомусь не дивувало. Тепер в репертуар входять твори Гомоляки, Кирейка, Бібіка, Карабіца, Грабовського, Дичко, Іщенка, Скорика, Шамо, Штогаренка, наших сучасників – Шукайло, Турнеєва, Птушкіна і багатьох інших.

Висновки. Отже, ми дійшли висновку, що засобами музичного мистецтва можна зростити в дітях паростки патріотизму. Але патріотичне виховання - це широке поняття, яке вбирає в себе і шанобливе ставлення до культури свого народу та пам'яток історії, внутрішню культуру і вихованість, ввічливість і чесність, відкритість і любов до ближнього. Робота з виховання патріотизму повинна починатись змалечку і тривати все життя.

Список джерел і літератури:

1. Бех, І. Д. Програма патріотичного виховання дітей та учнівської молоді. І. Д. Бех, К. І. Чорна. К: 2006. 40 с.
2. Марценківська О. В. Переосмислення романтичних традицій в фортепіанній та камерно-інструментальній творчості Б. Лятошинського : автореф. дис.на здобуття наук. ступ. канд. мистецтвознавства : спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» О. В. Марценківська. К., 2011. 21 с.
3. Національна доктрина розвитку освіти . Офіц. вісн. України. 2002. №16. С. 12 – 24.

4. Самійленко Д. Ф. Проблема культури в змісті освіти . Д. Ф. Самійленко. *Шлях освіти*. 2007. № 3. С. 91–92.

5. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в п'яти томах. В.О. Сухомлинський. К.: Радянська школа, 1977. Т. 3. 649 с.

Людмила СБІТНЄВА

(м. Полтава)

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ МУЗИЧНО-ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ

Постановка проблеми. Сьогодні важливою проблемою національної системи освіти виступає створення нової структури і змісту освіти, але важка політична і економічна ситуація в умовах воєнного часу заважає швидкому здійсненню таких змін і це впливає на зростання художньої культури українського народу.

Художня освіта, яка спрямована на всебічний розвиток особистості, є одним з важливіших компонентів духовно-культурних цінностей освіти взагалі. На Сеульській конференції з художньої освіти у 2010 році було наголошено, що саме художня освіта є «основою збалансованого творчого, пізнавального, емоційного, естетичного і соціального розвитку дітей, молоді та навчання протягом усього життя». Відомими вченими всього світу було обгрунтовано, що між мистецтвом і духовною культурою особистості існує тісний взаємозв'язок, який впливає на натхнення і наповнення життя смыслом. Канадський учений-культуролог Д. Пол Шафер наголошував, що величезну роль у формуванні особистості відіграє саме музичне мистецтво [4, с.23].

В кінці ХХ століття відбувалося затвердження духовних засад в галузі естетичного виховання, обгрунтування сутнісних основ музично-естетичного виховання і розуміння художнього виховання як важливої духовної діяльності, спрямованої на усвідомлення національних художньо-естетичних традицій. Відомими українськими вченими естетичне виховання вважалося одним з самих важливих чинників у формуванні дитячої особистості і молоді. Академік Г. Шевченко зазначала, що за умов єдності усіх напрямів і форм саме естетичне виховання буде сприяти формуванню цілісної особистості [5]. Музично-естетичне виховання молоді є важливою складовою художньої освіти. В основі музичного виховання естетичний концепт займає найважливіше місце, а музичному мистецтву, завдяки якому відбувається творче зростання особистості, належить важливіша роль. Це пояснюється емоційно-образним характером сприйняття музики та значним впливом на світосприйняття особистості.

Проблема формування художньо-естетичної культури особистості в складний час для України, коли в світі швидко відбуваються інтеграційні процеси і глобалізація суспільного розвитку, в наш час набуває особливого значення.

В усі періоди розвитку людського суспільства музичне мистецтво впливало на духовний розвиток, пробуджувало енергетичні ресурси особистості та формувало світогляд, морально-естетичне ставлення кожної людини до навколишнього світу.